

Beheerplan Marquette

PWN april 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Leeswijzer.....	4
Visie.....	5
Gebiedsbeschrijving.....	6
Ligging en historie	6
Natuurwaarden.....	6
Cultuurhistorische waarde	7
Recreatieve betekenis	7
Wettelijke kaders.....	8
Marquette Bestemmingsplan.....	8
Ontwikkeling.....	9
Samenwerking met partijen en de streek.....	10
Beheer	11
Botanische weilanden.....	11
Botanische hooilanden	11
Botanisch gazon.....	11
Gazon.....	12
Kruidachtige ruigtes.....	12
Weilanden voor weidevogels	12
Waterberging.....	13
Essenhakhout.....	13
Stinzenflora.....	13
Heesterborders.....	15
Weiland (begrazing en pacht).....	15
Tuin (pacht)	16
Lanen	16
Rozentuin	16
Knotwilgen.....	17
Extensief beheerd bos	17
Intensief beheerd bos.....	17
Recreatieterrein.....	18
Exoten	18
Hoogstamboomgaard.....	18
Primaire waterlopen.....	18
Secundaire en tertiaire waterlopen	18
Paden.....	19
Kunstwerken.....	19

Recreatieobjecten.....	19
Monumentale bomen.....	19
Landschapsstructuren.....	20
Landschapselementen.....	20
Aangewezen monumentale elementen	21
Overzicht beheeringrepen	22
Bijlage: kaarten van de beheergroepen	25

Inleiding

Voorliggend beheerplan is een geactualiseerde versie van het Beheerplan Marquette van 2016 (L Doedens). Dit nieuwe beheerplan geldt in principe voor onbepaalde tijd en wordt als aanvulling op het bestemmingsplan aangeboden aan de gemeente Heemskerk. Dit is nodig omdat nu bijna elke vorm van beheervergunningplichtig is waardoor het regulier beheer haast onwerkbaar is. Dit is het gevolg van het opnemen van het beheergebied Marquette als vlak op de Groene Kaart¹ van gemeente Heemskerk.

Op het landgoed streeft PWN doelen na op vier verschillende onderwerpen:

- Natuur
- Cultuurhistorie
- Recreatie
- Waterhuishouding

De eerste drie doelen worden beschreven in dit beheerplan. Voor de waterhuishouding (en voor de waterberging) zijn reeds plannengeschreven in samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Enkele beheermaatregelen uit deze plannen worden hier wel genoemd om een compleet overzicht te krijgen van het regulier beheer op het landgoed.

Leeswijzer

Dit plan geeft allereerst de toekomstvisie op landgoed Marquette, gevolgd door een beschrijving van de situatie, waarden en doelen. Daarna volgt een beschrijving van de verschillende beheervormen die gekoppeld zijn aan kaartbeelden om de locaties weer te geven. Tot slot volgt een overzicht van het benodigde beheer per beheergroep.

¹ <https://heemskerk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=5a7fee9feeb74437a4e591bb8ded8d1b>

Visie

Landgoed Marquette is een sfeervol landgoed met een groeiende naamsbekendheid in de omgeving, waar de beleving centraal staat. Op het landgoed worden cultuurhistorische elementen behouden en tegelijk bijzondere natuur beheerd. Dit vormt tezamen een prachtig decor voor een rustige wandeling of een authentiek evenement. Met zijn rijke historie en karakteristieke soorten herbergt Landgoed Marquette de schatkamer van Heemskerk.

Gebiedsbeschrijving

Ligging en historie

Ten noordwesten van Heemkerk ligt het Landgoed Marquette. Het landgoed met een totaaloppervlakte van circa 125 hectare bestaat uit het kasteel met de omringende bossen en weidegronden, de overbossen langs de Marquettelaan, het Huldtoneel aan de Rijkssstraatweg en de oude essenhakhoutpercelen Krengbos en Lugtenakker aan respectievelijk de Korendijk en de Noordermaatweg.

Het kasteel is ooit als burcht begonnen om dienst te doen in de strijd tegen de Westfriezen. De burcht is strategisch gebouwd op een oude oeverwal in de nabijheid van de strandwal van Heemkerk en droeg ooit de naam “Huys tot Heemkerk”. Documentatie over het landgoed gaat terug tot 1252. Door de eeuwen heen zijn er veel invloedrijke eigenaren geweest van het landgoed, waarbij het telkens aangepast werd aan de heersende tijdgeest. Vele verbouwingen en aanpassingen aan zowel het kasteel als de omliggende tuinen waren het resultaat. Sinds 1980 is de Provincie Noord Holland eigenaar van het landgoed Marquette met uitzondering van het kasteel en omliggend rondel en de boerderij. Het beheer van het landgoed is sindsdien uitgevoerd door PWN Waterleidingbedrijf Noord Holland.

Natuurwaarden

Landgoed Marquette heeft een afwijkend karakter ten opzichte van andere landgoederen in de binnenduinstrand van Kennemerland. Het gebied vindt zijn oorsprong door de vorming van het Oer-IJ. Dit zogenaamde zee-estuarium oefende invloed uit op de landerijen van het landgoed. De Korendijk en de Noordermaatweg (dijk) moesten deze invloed voorkomen. Ze stammen uit ca. 1300. De sedimenten die we nu aantreffen zijn kleiig en kalkrijk, terwijl plaatselijk ook zoute invloeden aan het maaiveld waarneembaar zijn. De voormalige burcht Marquette werd halverwege de 13e eeuw gebouwd op een oeverwal die door een brede zee-erosiegeul van de grote strandwal van Heemkerk was gescheiden. De ligging van de hoofdasen is door deze geologische geschiedenis bepaald. Tevens ontstonden zo de opmerkelijke hoogteverschillen in het terrein. De zee erodeerde de zandige sedimenten makkelijker dan klei of veen, waardoor dellen ontstonden die nu vooral in de weilanden nog zichtbaar zijn in het landschap. In de erosiegeulen bleef soms water staan. Zodoende boden tal van natte geulen plaats aan de opvallende gele dotterbloemgraslanden. Deze graslanden leenden zich alleen maar voor hooiland. De begroeiing verradt dikwijls het verleden want waar nu de Overbossen liggen bevindt zich de droge Strandwal en waar de erosiegeulen stroomden, liggen nu de weilanden.

De geologische gesteldheid op landgoed Marquette is relatief onaangestast. Het gebied heeft een uiterst gevarieerde bodem. Zo zijn er onder andere kalkhoudende delen te vinden, plaatsen waar zich zoute kwel voordoet en zandbodems met verspoelde klei (zavel). Op de strandwal zijn ook kalkarme zandsedimenten aanwezig. Delen van dit zandlichaam zijn de zuidelijke erosiegeul ingestoven. Daarnaast komen hier en daar geïsoleerde kleibanken voor; dit zijn de overblijfselen van de wadden en kwelderlandschappen die voor de erosiefase aanwezig waren.

Hydrologisch gezien is een groot deel van het landgoed afgesloten van de omgeving en wordt gevoed door regenwater en kwelwater uit de duinen. Dit maakt dat de waterkwaliteit op het landgoed erg hoog is. Binnen het gesloten systeem kunnen de waterstanden afgestemd worden op het beheer.

Het landgoed bestaat uit verschillende elementen die elk hun eigen natuurwaarden herbergen. Zo zijn er alleen al twee verschillende bostypen te vinden op het landgoed: oude essenhakhoutopstanden met op de Lugtenakkers een typische epifytische mosbegroeiing en gemengd loofbos langs de Marquettelaan. Dit loofbos staat op een oude bosbodem en herbergt onder andere bospaardenstaart.

Een bijzonder aspect van het landgoed is de aanwezigheid van stinzenflora. De omstandigheden zijn zeer geschikt voor veel verschillende soorten. Op sommige plekken staan complete tapijten van verschillende soorten sneeuwklokjes, maar ook soorten zoals winterakoniet, voorjaarszonnebloem, stengelloze sleutelbloem, Italiaanse aronskelk en voorjaarshelmbloem zijn op het landgoed te vinden.

De meeste graslanden zijn bloemrijk van karakter met als trots de dotterbloemgraslanden, waar soorten zoals dotterbloemen, echte koekoeksbloem en verschillende orchideeën voorkomen. Op een aantal plekken in de graslanden zijn zoutminnende soorten te vinden zoals zilte rus, kwelderzoutgras, moeraszoutgras en veldgerst. Dit verradt de vroegere ligging van de zee-erosiegeul, waar zoute kwel omhoogkomt. Een deel van de graslanden wordt al jaren succesvol beheerd voor weidevogels. Sinds 2000 worden er maatregelen getroffen om de achteruitgang van de weidevogels te stoppen. Mede door deze maatregelen en het aanleggen van een waterberging in 2010, hebben we het teruglopen van de territoria aan weidevogels kunnen keren. Dit heeft inmiddels geleid tot een zeer hoge dichtheden met een hoogtepunt in 2014 van 251 territoria op 33 ha.

Het landgoed is in zijn geheel rijk aan broedvogels. Vooral de holtes in de oude bomen zijn van grote waarde voor holenbroeders zoals bosuil, holenduif en kauw. Ook is er al jaren een reigerkolonie gevestigd op de grens met het Steenstrapark en worden er elk jaar broedende ijsvogels waargenomen. Andere soorten die profiteren van de grote dichtheid aan holtes zijn verschillende soorten vleermuizen, waaronder rosse vleermuis in het bijzonder. Sinds enige tijd is het ook bekend dat boommarters gebruik maken van het landgoed.

Cultuurhistorische waarde

Behalve het kasteel zelf zijn er nog meer historische waarden te vinden op het landgoed, zoals de oude smeedijzeren poort en de vazen aan het begin van de oprijlaan of het [huldtoneel](#) aan de Rijksstraatweg, maar ook structuren zoals lanen en zichtassen. Behalve de lanen staan er ook nog andere monumentale bomen op het landgoed en ook de oude hakhoutbossen zijn van historische waarde. Ook is er een rozentuin aanwezig waar nog veel oude structuren in terug te vinden zijn in de paden en begroeiing.

Recreatieve betekenis

Landgoed Marquette is opengesteld voor publiek. Om de flora en fauna in het gebied te beschermen zijn er een aantal toegangsregels van kracht die duidelijk gecommuniceerd worden op de toegangsborden. Vanuit het Wandelnetwerk Noord-Holland zijn vier wandelroutes uitgezet over het landgoed. Tevens zijn er mogelijkheden voor evenementen passend in de sfeer van het landgoed. NH Hotels is gevestigd op het landgoed en biedt een mogelijkheid om te overnachten en faciliteert ook evenementen.

Wettelijke kaders

Om het beheer op Landgoed Marquette uit te kunnen voeren moet er rekening gehouden worden met een aantal wettelijke kaders:

1. Wet natuurbescherming; bevoegd gezag Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
2. Waterwet; bevoegd gezag Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
3. Erfgoedwet; bevoegd gezag Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
4. Provinciale Ruimtelijke Verordening (planologische bescherming NNN)
5. Bestemmingsplan Noorderveld gemeente Heemskerk
6. Algemene Plaatselijke Verordening 2021 gemeente Heemskerk

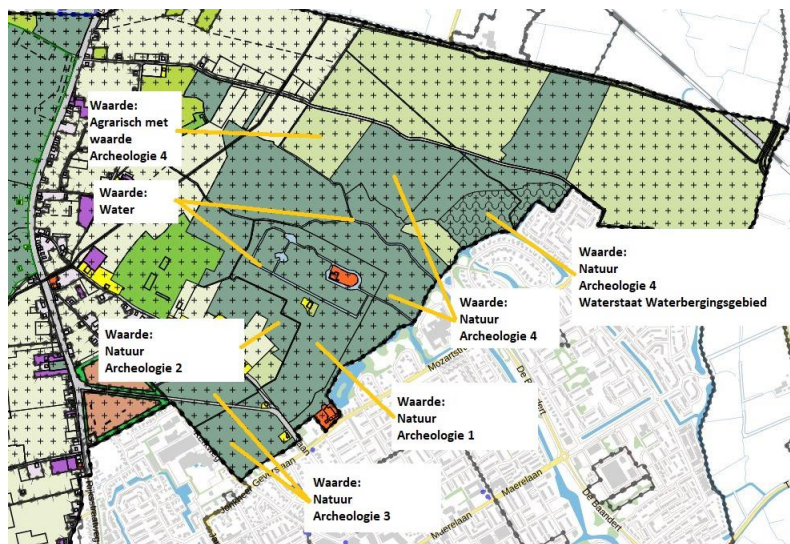
Hieronder wordt het bestemmingsplan Noorderveld van de gemeente Heemskerk uitgebreid beschreven, omdat dit beheerplan als aanvulling zal moeten dienen op dit bestemmingsplan. Binnen de huidige beschrijving van het bestemmingsplan is bijna al het beheer op Marquette vergunningplichtig, wat een enorme administratieve last betekent voor de beheerder. Vandaar het voorstel om dit beheerplan te zien als regulier beheer en dit toe te staan.

Marquette Bestemmingsplan

Marquette valt onder het Bestemmingsplan Heemskerk Buitengebied 2015 vastgesteld op 17 december 2015. Voor de planregels wordt verwezen naar het bestemmingsplan op de website ruimtelijkeplannen.nl.

De volgende waarden zijn aan diverse onderdelen van Marquette toegewezen (Figuur 1):

1. Agrarisch met waarden
2. Natuur
3. Archeologie 1
4. Archeologie 2
5. Archeologie 3
6. Archeologie 4
7. Waterstaat waterbergingsgebied
8. Water

Figuur 1: Indicatie van de ligging van de verschillende waarden, op basis van gegevens afkomstig van Ruimtelijkeplannen.nl (geraadpleegd op 4-4-2022).

Ontwikkeling

Naast het regulier beheer op het landgoed, dat verderop in dit plan uitgebreid beschreven wordt, zijn er nog een aantal richtlijnen voor de ontwikkeling van het landgoed in de toekomst. Allereerst is het natuurlijk van het grootste belang dat het landgoed beschermd wordt en behouden blijft. Hiervoor heeft PWN, mede aan de hand van een tuinhistorische onderzoek, een kaart opgesteld met 3 zones waarin het hoofd-doel is vastgesteld (Figuur 2).

Figuur 2: Zonering van doelen voor landgoed Marquette en omliggende percelen in beheer bij PWN. Groene arcering: natuurzone; oranje: natuur- en cultuurzone; paars: cultuurzone

Naar gelang het hoofddoel is een bepaald beheer nodig.

De toegepaste zones zijn als volgt:

Zone 1: Cultuurhistorische zone (paars)

Deze zone wordt in de eerste plaats beheerd met als doel het behouden, verbeteren en terugbrengen van cultuurhistorische en monumentale waarden. Hierbij is een recentelijk uitgevoerd cultuurhistorisch onderzoek² de belangrijkste inspiratie.

Zone 2: Natuur en cultuurhistorische zone (geel)

Binnen deze zone is het beheer gericht op zowel natuur-waarden als cultuurhistorische waarden. Hierbij worden de aangewezen elementen op de zelfde manier als de cultuurhistorische waarde in zone 1 beheerd; het omliggende landschap wordt beheerd gericht op behoud en eventueel verbetering van natuurwaarden.

Zone 3: Natuurzone (groen)

In deze zone geldt dat de percelen in de eerste plaats ten behoeve van de aanwezige natuurwaarden worden beheerd.

² Albers & Guinee, 2020: Landgoed Marquette: 1. Aanleggeschiedenis en waardenstelling en 2. Visie cultuurhistorisch beheer

De druk uit de omgeving om gebruik te mogen maken van het landgoed wordt steeds groter en in sommige gevallen ziet PWN hier ook zeker de waarde van in. Binnen de huidige begrenzing van het landgoed is daar echter weinig tot geen ruimte voor zonder een aantasting van de aanwezige waarden. Om deze druk in de toekomst in goede banen te kunnen leiden kunnen omliggende gronden aangekocht worden. Deze gronden kunnen gebruikt worden om een mogelijkheid te bieden voor de omgeving om gebruik te maken van het landgoed, zonder dat hierbij de natuurwaarden of cultuurhistorische waarden in gevaar komen. Hierbij wordt vooral gedacht aan vrijkomende weidegronden tussen de Noordermaatweg en de Oosterweg.

Samenwerking met partijen en de streek

PWN streeft een goede samenwerking na met de lokale partners op en nabij het landgoed. Partners waar nu al mee samengewerkt wordt zijn:

- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Gemeente Heemskerk
- NH Hotels
- Landschap Noord Holland
- Stal de Ruiter
- Huisman bijzondere bolgewassen
- Scouting Adelbertus
- Stichting de Hooge Weide
- WBE Wijcker- en Langemeer
- Stichting behoud van Landgoed Marquette

In de toekomst kunnen er nog meer partijen betrokken worden bij het landgoed. Hierbij wordt vooral gezocht naar lokale partners. Een voorbeeld hiervan is het betrekken van lokale kwekers bij het aanleggen van de boomgaard of het opknappen van de rozentuin of het betrekken van het lokale groene onderwijs voor hulp bij het onderhoud. Ook is er contact met de Historische Kring Heemskerk om historische kennis uit te wisselen. Natuurlijk is het ook van belang om het contact met de bewoners van het koetshuis en de burens te onderhouden.

Beheer

Het beheer op het landgoed is zeer specifiek en in zekere mate versnipperd. Daarom is voor alle vormen van beheer een beheerkaart gemaakt waarop de locaties aangegeven staan. Hieronder worden de verschillende beheergroepen inhoudelijk besproken. Tot slot volgt een overzicht van de benodigde beheeringrepen per beheergroep. In de bijlage zijn voor de meeste beheergroepen kaartjes bijgevoegd.

Botanische weilanden

Aan de buitenkant van de bosranden van Marquette liggen botanische weilanden. Deze landen hebben een bijzondere geologische waarde en mede hierdoor ook een grote botanische waarde. Een groot gedeelte van deze weilanden heeft een verhoogd waterpeil en kwalificeren als dotterbloemgraslanden. Kenmerkend is in het voorjaar een gele gloed van de dotterbloemen overgaand in een rode/roze gloed door onder andere echte koekoeksbloem later in het seizoen. De andere weilanden hebben drogere omstandigheden en kwalificeren als bloemrijke graslanden welk in het voorjaar geel kleuren van de boterbloemen. Op deze weilanden wordt een hooibeheer toegepast met een rust periode van ongeveer 15 november tot 1 augustus, afhankelijk van wanneer er wordt gemaaid en gehooit. Wanneer het hooi is afgevoerd vindt nabeweiding plaats door enkele koeien. Hierbij houden we als een gemiddelde begrazingsdruk 1 GVE per 1,8 ha. Na het maaien en hooien wordt de schouw uitgevoerd en indien mogelijk worden enkele weken later de wallen gefreesd.

Botanische hooilanden

Binnen de botanische hooilanden kunnen twee subtypes onderscheiden worden afhankelijk van hun ligging: binnen en buiten de grenzen van het Chateau. De botanische hooilanden buiten het Chateau maken onderdeel uit van de gordel met weidevogelgebied. De botanische hooilanden binnen de grenzen van het Chateau bestaan uit beperkte oppervlakten met grazige bloemrijke vegetatie.

Het beheerdoel is het open en grazig houden van deze oude weiden met een bloemrijke piek in het vroege zomer. Dit gebeurt door tweemaal per jaar te maaien en het maaisel af te voeren. De eerste maaibeurt vindt plaats zodra de grassen in de vegetatie over de hoofdbloei heen zijn, kniehoog staan, of gaan legeren. De tweede maaibeurt vindt plaats als het gras weer kniehoog staat of zodra de groei stopt. Buiten het Chateau hebben de botanische hooilanden altijd als beperkende factor de natheid van het land. Er is maar een beperkte periode van het jaar waarop ze te berijden zijn voor de noodzakelijke maai- en hooihandelings.

Aanplant van soorten behoort binnen het Chateau tot de mogelijkheden. Enkele voorbeelden van soorten die hier geïntroduceerd kunnen worden zijn beemdooievaarsbek, moesdistel, kievitsbloem, moerasspirea, herfsttijloos en grote pimpernel. Buiten het Chateau is dit niet wenselijk.

Botanisch gazon

Botanische gazons vormen een tussenvariant van botanisch hooiland en gazon. De nadruk ligt hierbij op een uitbundige voorjaarsbloei die bestaat uit een mix van inheemse soorten en exoten. Na deze voorjaarsbloei worden de gazons niet direct gemaaid. Hiermee wordt gewacht tot de betreffende doelsoort (bv. krokus of narcis) zijn cyclus heeft voltooid en zich begint terug te trekken in de bodem. Na de eerste maaibeurt wordt het grasland verder beheerd als gazon door het wekelijks te maaien tot in september of tot het einde van het groeiseizoen. In het najaar wordt het gazon bladvrij gemaakt op de delen met soortenrijke voorjaarsbloei om deze meer licht te geven.

Een belangrijke soort binnen deze beheergroep is de stengelloze sleutelbloem. Deze wordt gestimuleerd om zich te verspreiden, bijvoorbeeld door uitzaaien. Op de locaties van botanisch

gazon behoort het aanplanten van soorten tot de mogelijkheden. Voorbeelden van soorten die hier goed passen zijn: knolsteenbreek, gele bosanemoon, bosanemoon, boerenkrokus, voorjaarskrokus, voorjaarshelmbloem, holwortel, lenteklokje en winterakoniet.

Na de eerste maaibeurt zijn de botanische gazons ook te gebruiken voor recreatieve doeleinden. Zo mogen de gazons dan betreden worden en is er de mogelijkheid om deze gebieden te gebruiken als fietsenstalling voor evenementen. Betreding met auto's en zwaardere materieel levert een verdichting op van de bodem en is niet toegestaan.

Gazon

Gazons vormen op een landgoed de groene tegenhanger van waterpartijen. Het beheer is gericht op het behouden van de grasmatten. Hiervoor wordt allereerst in het groeiseizoen (maart-oktober) wekelijks gemaaid. Recreatief gebruik is goed voor de zodevorming. Die plekken waar de grond snel dichtslaat door de aanwezigheid van klei kunnen door middel van extra bezanding verbeterd worden. Periodiek is bemesting gunstig alhoewel dit met mate moet gebeuren om te snelle groei te voorkomen. Belangrijk is om de gazons bladvrij te maken in het najaar. Als dit niet gebeurt ontstaan er kale plekken in de gazons waardoor ze modderig worden en steeds slechter tegen het recreatief gebruik kunnen. Blad verwijderen kan plaatsvinden na de bladval met behulp van een bladblazer, maar beter is het om dit maandelijks te doen in de periode van de bladval. Afhankelijk van de beschikbaarheid van de vrijwilligers zal dit zo vaak mogelijk uitgevoerd worden.

Kruidachtige ruigtes

Kruidachtige ruigten vormen bloemrijke zoomvegetaties met fluitenkruid, engelwortel, moerasspirea en gewone wedderik en bevinden zich veelal langs de sloten, langs bosranden en onder lanen. Het beheerdoel is gericht op het creëren van eenvoudige vegetaties door beperkt beheer met waarde voor de fauna. Belangrijk hierbij is het tegengaan van de verhouting en het dichtgroeien met bomen en struiken enerzijds en het tegengaan van vergrassing anderzijds. Dit kan, afhankelijk van de situatie, door middel van maaien of klepelen. Indien gewenst zijn deze kruidachtige ruigtes in de toekomst om te vormen naar botanische hooilanden (veel licht en toenemend aandeel grassen), stinzenflora (afnemende hoeveelheid licht en verdwijnen grassen) en botanische gazons (toenemend aandeel vroeg bloeiende soorten zoals pinksterbloem).

Langs de slootkanten bestaat de mogelijkheid om nog een aantal soorten te introduceren zoals *Ligularia dentata*, mammoetblad, groot hoesblad, hangende zegge, leverkruid en ruig klokje. Om deze soorten beter uit te laten komen kunnen ze (deels) vrij gemaaid worden.

Weilanden voor weidevogels

De weilanden achter Marquette aan de noordkant van de Noorderdorperbeek zijn bestemd als weidevogelgebied. Op deze weilanden wordt een oud boerenbeheer toegepast. Ons beheer is erop gericht een goede basis te vormen waarbij weidevogels het best gedijen. Zo wordt erop gestuurd om ongeveer 2 ha plas-dras, 14 ha insectenrijk en 8 ha botanische waardevol grasland te creëren. Deze weilanden hebben van 1 november tot 1 juli een verhoogd waterpeil en worden van 1 april tot 1 november licht beweid met 1 GVE per 7 ha. Dit kan afhankelijk van de groei per jaar verschillen.

In het voorjaar wordt er over 14 ha ruige stalmest uitgereden en er is met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier een overeenkomst dat na het maaien de schouw plaatsvindt. Hierbij worden alle sloten van hun overbegroeiing en gedeeltelijk van hun waterplanten. Ook worden alle wallen gefreesd in de meest gunstige periode. Dit kan zijn vlak na het maaien, maar als de landerijen te nat zijn om te berijden dan kan het frezen van de wallen ook uitgesteld worden tot de winter, wanneer de bodem goed bevroren is.

Er wordt 1 maal per jaar gemaaid wanneer de jonge weidevogels vliegvlug zijn. Er kan ook gekozen worden om delen al eerder te maaien als er teveel ruigte met bv. pitrus ontstaat. Ook de hieronder genoemde waterberging is van groot belang voor de weidevogels, maar hier vindt deels een ander beheer plaats.

Waterberging

Naast de weidevogelweilanden ligt een waterberging van 10 ha, welke is aangelegd in 2010. PWN beheert deze waterberging voor het Hoogheemraadschap aan de hand van een samen overeen gekomen beheer. Het maatschappelijke doel waterberging heeft hierbij prioriteit boven de weidevogeldoelstelling.

Het beheer bestaat voor het grootste gedeelte uit peilbeheer. Om te voorkomen dat bepaalde soorten hun legsel verliezen door het gebruik van de waterberging, wordt het waterpeil vanaf half maart verhoogd. Hierdoor wordt voorkomen dat de vogels in het voorjaar op de waterberging gaan broeden. Vanaf half april/begin mei wordt het peil weer verlaagd, waardoor eilandjes ontstaan voor pioniersoorten zoals kluut en visdief.

Andere beheersmaatregelen die kunnen plaatsvinden zijn maaien van de berging en omliggende dijk, uitschrapen van de watergeul, het vervangen of repareren van de kunstwerken en het jaarlijks plaatsen en verwijderen van het vossenraster. De exacte werkomschrijvingen zijn te vinden in een apart rapport waarin het beheer is beschreven.

Essenhakhout

Hakhout en in het geval van Marquette essenhakhout is een maatregel die drie doelen nastreeft:

- een landschapskenmerk te behouden
- een vorm van cultuurhistorisch beheer
- beheer van zeer specifieke natuur, namelijk de gemeenschap van Riempjesmos.

Door de essentaksterfte wordt dit beheer momenteel gestaakt op basis van het landelijke advies. De wens is om deze vorm van beheer in de toekomst wel weer op te pakken. Mogelijk is het dan nodig om nieuwe essen (evt. resistente rassen) terug te planten op de plek van oude hakhoutstoven die door de essentaksterfte gesneuveld zijn.

Het reguliere beheer bestaat uit het periodiek afzetten van de uitlopers op de hakhoutstoven, gecombineerd met afvoeren van het takmateriaal. Daarnaast worden de percelen nat gehouden door actief waterpeilbeheer door een pomp in het Krengenbos. Door het periodiek terugzetten van de essen op de oude hakhoutstoven wisselen twee gemeenschappen elkaar periodiek af. Direct na de kap krijgen de stoven en de ondergroei veel meer licht, waardoor een tijdelijke explosie plaatsvindt van kruiden. Daarnaast hebben de riempjesmossen een sterke behoefte aan voldoende licht, mede om verruiging tegen te gaan. Zodra de essen teruggroeien vindt langzaam de overgang plaats naar een gesloten bos met typische bossoorten, waarna de cyclus weer opnieuw begint. Hierbij is het belangrijk om op het juiste moment te kappen, omdat niet kappen of teveel kappen één van beide gemeenschappen meer of minder naar de achtergrond duwt.

Stinzenflora

De verrijkte bossen met stinzenplanten zijn een beheerdoel op zich, waarbij twee voorwaarden een belangrijke rol spelen. De hoeveelheid licht en de voedingstoestand luisteren vrij nauw. De natuurlijke tegenhanger van het stinzenbos is het Duitse Kleebwald, waar onze stinzenplanten hun natuurlijke groeiplaats hebben aan de onderkant van hellingbossen. Op deze plek verzamelt zich blad en komt oppervlakkig afvloeiend regenwater terecht waardoor de pH relatief goed gebufferd is.

Stinzenplanten groeien het best onder bomen met een ijle kroon of onder bomen zoals es die laat in blad komen. Onder ideale omstandigheden is de hoeveelheid licht gedurende het zomerseizoen dusdanig beperkt dat het een te sterke groei van ruigtekruiden verhindert wordt en de plekken alleen geschikt zijn voor uitgesproken bosplanten. Zodra stinzenzomen zich ontwikkelen is het belangrijk te beseffen dat te rigoureuze snoei de balans nadelig kan verstoren waardoor de zomen verruigen. Terughoudendheid in de snoei is het moeilijkste onderdeel in het beheren van deze vegetatie. Het toewerken naar een soortenrijke stinzenflora gebeurt bij voorkeur op die plekken waar de kroonlaag voor langere tijd stabiel is en blijft (bossen die in de boomfase zijn aanbeland).

In de bladloze periode en met name in het voorjaar is de voedselrijkdom de basis van een snel ontwikkelende vegetatie. Het beheer spitst zich dus toe op het creëren van een goed doorlatende, voedselrijke en niet te zure bodem. Hiertoe bemesten we met stalmest of bladaarde, bewerken en bekalken we de bodem indien nodig. Een ander belangrijke factor is dat de bodem niet te zuur mag worden. Hierdoor zijn locaties met es, esdoorn en linde beter geschikt dan locaties met eik en beuk die de bodem sterk kunnen verzuren met hun blad.

De stinzenborders worden veelal gemaaid na de bloei en tijdens de winterperiode om licht te creëren. Op schrale borders kan het maaisel blijven liggen, op ruigere borders wordt het maaisel afgevoerd. Indien nodig vindt lichte bemesting plaats met ruige stalmest of met bladaarde die op het landgoed zelf gemaakt wordt uit composterende bladhopen. Op plekken waar stinzenflora voorkomt onder beuk of eik zal het blad in de herfst verwijderd worden en zal indien nodig bekalkt worden.

Op het landgoed komen al verschillende soorten stinzenplanten voor die volgens bovenstaand beheer verzorgd worden. Daarnaast is er een mogelijkheid om de locaties voor stinzenflora uit te breiden of om soorten te introduceren. Mogelijke soorten zijn:

• Donkere ooievaarsbek • <i>Geranium macrorrhizum</i> • Wilde akelei • Breed longkruid • Weegbreezonnebloem • <i>Inula magnifica</i> • Turkse lelie • Lelietje van dalen • Wilde narcis • Lenteklokje • Zomerklokje (langs oevers) • Stinklis • Holwortel • Bosanemoon • Oosterse blauwe anemoon • Slangenlook • Boerenkrokus • Sterhyacint • Oosterse sterhyacint • <i>Allium paradoxum</i>	• Kerstroos (<i>Helleborus niger</i> en <i>H. orientalis</i>) • Stinkend nieskruid (<i>Helleborus foetidus</i>) • Daslook • Avondvioelier/Damastbloem • <i>Meconopsis cambricum</i> • Roomse kervel • Lieve-vrouwe-bedstro • Knikkend nagelkruid • Groot glaskruid (goede vervanger van brandnetel) • Italiaanse aronskelk • Gevlekte aronskelk • Droogbloeiër • Herfsttijloos • Winterakeoniet • Bolletjeskers • Amandelwolfsmelk • Ruig klokje

Heesterborders

Heesterborders vormen een onderdeel van het skelet van het landgoed. Ze zijn samen met de bomen, lanen en gazons de dragers van het landschap. Goed onderhouden heesterborders vormen een belangrijk onderdeel van de visuele impact van een landgoed. Met de heesterborders worden niet alle struikbegroeiingen bedoeld maar alleen die groeiplaatsen waar er een duidelijke rol is in de landgoed beleving. In de heesterborders maken we onderscheid tussen de groepen en de solitaire struiken.

Het beheer van deze heesterborders is gericht op het continu verjongen van de struikgroepen door ze jaarlijks gericht te dunnen. Hierdoor blijven ze dicht en van een gelijke structuur en textuur waardoor de werking als structuur element versterkt wordt. Afhankelijk van de soort kan de frequentie waarmee gesnoeid wordt variëren van jaarlijks tot vijfjaarlijks. In de zomer vindt een zomersnoei plaats langs paden en gazons.

In het beheer van de struikgroepen is het belang goed te beseffen waaruit de border is opgebouwd, licht- of schaduwsoorten. In beide gevallen is het van belang de groeiomstandigheden optimaal te houden door juist wel of niet in de kroonlaag in te grijpen. Met name het beheer op de groeiomstandigheden is van belang bij de licht minnende struiksoorten. Zodra deze door een kroon worden overschaduwd loopt de groei kracht terug en worden de groepen ijler waarmee ze aan impact inboeten. Dit is vaak het gevolg op die plekken waar achterstallig onderhoud in de bomen het geval is. Dit leidt ertoe dat de struiken onder de schaduw vandaan willen groeien. Omvormen van de heesterborder of rigoureuze snoei van de kroonlaag door bijvoorbeeld dunnen van de bomen is hier de enige oplossing.

Het gebruik en de aanplant van robuuste soorten is hier van belang om de beheerlast zo veel mogelijk te beperken. Voor de groepen in volle zon is het aanplanten van verschillende kleurvarianten van het geslacht *Cornus*, *Weigela*, *Forsythia* en *Ribes* het gemakkelijkst. Een schaduwtolerante soort is bijvoorbeeld *Symphoricarpos*, Hulst en *Taxus*.

Een aparte rol is weggelegd voor enkele heestersoorten die als solitaire struik een blikvanger kunnen zijn. Dit kan door bloei, bladverkleuring of omdat ze groenblijvend zijn. Om als solitaire heester tot hun recht te komen worden deze struiken vrijgezet om de groei tot volwassen individu te stimuleren en om de impact te versterken. Deze struiken worden minder sterk gesnoeid, hooguit een begeleidingssnoei in de winter. Hierbij wordt namelijk aangestuurd op volwassen individuen. In het geval van *Deutzia*, *Boerensering* en *Forsythia* wordt de struik volledig afgezet. Voorbeelden van interessante solitaire heesters zijn:

• <i>Cornus mas</i>	• Sering	• Sierkers
• Mispel	• Boerensering	• Hulst
• <i>Parrotia</i>	• <i>Deutzia</i>	• <i>Taxus</i>

Weiland (begrazing en pacht)

De weilanden zijn in te delen in twee groepen. De weilanden binnen de bebossing vormen ongeveer 6.2 ha en deze landen worden van 1 maart tot 31 augustus begraasd door schapen met lammeren. Op deze gronden mag licht worden bemest met ruige stalmest. Het doel van de weides binnen de bebossing is het handhaven van de huidige situatie en uitstraling door een extensieve vorm van begrazing. Zowel bij overbegrazing als onderbegrazing zal de kwaliteit van deze weilanden afnemen. Zonder begrazing zullen deze weilanden een veel ruiger karakter krijgen en maaien is een groot deel van het jaar geen optie vanwege de natte bodem.

Een aantal weilanden aan de westkant van het landgoed, met een oppervlak van ongeveer 17 ha zijn in pacht. Deze worden gebruikt door een veehouderij uit de buurt en worden als begrazingsweide voor melkvee en een klein deel als paardenweide gebruikt. Hier zijn geen verlate maaidatums of afgesproken GVE per ha van toepassing en mag met ruige stalmest licht worden bemest.

Grondbewerking is in principe niet toegestaan en kan dus alleen in overleg plaatsvinden. Chemische bestrijding of kunstmest zijn in principe ook niet toegestaan.

Tuin (pacht)

Langs de Oosterweg ligt een stukje land dat al lang in gebruik is als moestuin. De grond wordt verpacht en hiervoor wordt jaarlijks een contract opgesteld. Op de moestuin zijn werkzaamheden mogelijk zoals spitten en andere grondbewerking, aanplanten, oogsten en snoeien. Gebruik van gif is niet toegestaan.

Lanen

Lanen vormen één van de belangrijkste aspecten van een landgoed. De visuele impact is de belangrijkste reden voor de aanleg. Daarnaast zijn de intensief beheerde bomen met lange, rechte en takloze stammen een investering in de toekomst en leverden ze soms zeer duur fineerhout op. Ook dit economisch aspect is in het verleden een doel voor de aanleg van lanen geweest.

Figuur 3: Lanen met waardevolle bomen op het landgoed Marquette.

Lanen worden intensief beheerd om ze te laten voldoen aan de benodigde uniformiteit en vitaliteit. Het is onmogelijk om bij uitval nog bomen bij te planten als de laan eenmaal op leeftijd is. Elke boom die uitvalt laat hoe dan ook een gat achter in de laan. Het beheer is daarmee ook gericht op het verkrijgen van stabiele kronen. Dit wordt bewerkstelligd door begeleidingssnoei van de kroon en het jaarlijks opkronen van de laan totdat de benodigde takvrije hoogte bereikt is voor het verkrijgen van de benodigde uniformiteit. Zodra de laan goed gevormd is, vindt er jaarlijks een VTA-controle plaats van de kronen die boven wegen en paden groeien. Elke drie jaar wordt tevens het dode hout uit alle kronen verwijderd.

Rozentuin

In de rozentuin is sprake van achterstallig onderhoud. Het idee is om voor de rozentuin een ontwerp te maken op basis van oude tekeningen en kaartmateriaal om het in zijn volle glorie te herstellen. In de tuin zijn zowel elementen van de Franse tuinstijl te vinden als van de Engelse stijl. Deze combinatie zorgt voor een enorm stuk tuinhistorie op een klein oppervlak. Om het effect van beide tuinstijlen te

bereiken zal de rozentuin wel als tuin beheerd moet kunnen worden. Zowel voor het herstel als vervolgens voor het onderhoud zijn allerlei intensieve vormen van beheer nodig.

Allereerst zal gekeken moeten worden naar de ligging van de paden. Sommige paden zullen verlegd worden om hun originele loop terug te brengen, andere paden zullen voorzien kunnen worden van hun originele haagbeplanting. Een mogelijkheid om de paden begaanbaar en herkenbaar te houden is om ze te voorzien van een laag houtsnippers of zand.

De beheergroepen botanisch gazon, stinzenflora en heesterborders zijn uitgebreid vertegenwoordigd in de rozentuin, dus eerder beschreven beheersvormen zijn nodig om deze te onderhouden. Daarnaast staan er 4 leilindes in de tuin die elke jaar gesnoeid moeten worden. Onder deze leilindes staat de grote keverorchis, die beschermd moet worden en misschien zelfs verplaatst in de toekomst om het voortbestaan veilig te stellen. In de rozentuin is plaats voor exotische boom- en struiksoorten, die aangeplant en gesnoeid moeten worden.

Het is belangrijk om in de rozentuin toekomstbomen aan te wijzen om het tuinbeeld voor de toekomst veilig te stellen. Voor een deel is dit al gedaan door monumentale bomen aan te wijzen. Het onderhoud van deze bomen wordt beschreven onder het kopje 'Aangewezen monumentale bomen'. Daarnaast kan het nodig zijn om andere bomen aan te wijzen als toekomstbomen die bijvoorbeeld de structuur van de rozentuin helpen bepalen. Om deze toekomstbomen tot hun recht te laten komen moet ruimte gecreëerd kunnen worden door nabijgelegen bomen te vellen en jong opschot te verwijderen. Ook kan het nodig zijn om nieuwe toekomstbomen aan te planten. De toekomstbomen moeten in eerste instantie in vorm gesnoeid worden en later gesnoeid worden ten behoeve van het behoud van deze bomen.

Ongeveer in het midden van de rozentuin bevindt zich een klein poeltje dat al op een tekening van 1886 te zien is. Deze poel is erg dichtgegroeid en om de poel te behouden moet deze regelmatig gebaggerd worden.

Knotwilgen

De knotwilgen staan vaak als begeleiding langs de slootkanten op het landgoed. De knotwilgen moeten regelmatig geknot worden, met een cyclus van een tot drie jaar. De takken kunnen goed gebruikt worden om uitvallende knotwilgen te vervangen.

Extensief beheerd bos

In de percelen bos die extensief beheerd worden is het beheerdoel vooral gericht op natuurwaarden. Het weinige beheer dat er plaatsvindt is gericht op het bereiken van de boomfase. In deze fase is het bos stabiel en heeft een beperkte dichtheid aan bomen waardoor er ruimte ontstaat onder de gesloten kroon. Deze ruimte kan vrij eenvoudig gebruikt worden voor het werken met stinzenplanten op een extensieve manier en met kruidachtige soorten die weinig aandacht vereisen.

Het beheer van de extensieve bospercelen bestaat uit het verwijderen van onderstandige bomen met een cyclus van vijf tot tien jaar. Daarnaast zullen omgevallen bomen die over sloten of paden liggen worden verwijderd. Er bestaat een mogelijkheid tot zoombeheer met stinzenplanten en kruidachtige ruigesoorten. Hiervoor vindt geen specifiek onderhoud plaats na het eventueel introduceren van de gewenste soorten.

Intensief beheerd bos

Bij een intensief beheerd bos wordt vooral beheerd op beleving van het bosperceel. Dit kan gaan om een stinzenbos, maar ook bijvoorbeeld om een bos met een kathedraaleffect. De benodigde beheeringrepen bestaan uit kappen, snoeien, maaien, aanplanten en het verplaatsen van grond. Per

locatie zal de ontwikkeling gevolgd worden en wordt telkens opnieuw bepaald welke ingrepen nodig zijn om de beleving intact te houden.

Recreatieterrein

Om evenementen te kunnen faciliteren zijn twee recreatieterreinen aangewezen, waar gepaste activiteiten plaats kunnen vinden. Het beheer op deze locaties bestaat uit regelmatig maaien voor een nette, toegankelijke grasmatt. Daarnaast is de parkeerplaats bij het chateau aangewezen als recreatieterrein. Het onderhoud van de parkeerplaats zal bestaan uit het opknappen van de bestrating en het (minimaal) jaarlijks machinaal vegen. Los van dit beheerplan wordt een beleidsstuk opgesteld voor evenementen op landgoed Marquette. Hierin zullen de voorwaarden opgenomen worden waaronder de terreinen te gebruiken zijn.

Exoten

Ondanks dat exoten niets vreemd zijn op een landgoed volgeïntroduceerde soorten zijn er een aantal invasieve exoten die veel kwaad aan kunnen richten als ze niet bestreden worden. Momenteel gaat dat om de soorten Japanse duizendknoop, bamboe en Amerikaanse vogelkers.

Op verschillende locaties komt Japanse duizendknoop voor die bestreden dient te worden door een strak maairegime. Daarnaast is er een locatie bekend met bamboe die systematisch verwijderd wordt om verspreiding te voorkomen. Tevens zijn er groeiplaatsen van Amerikaanse vogelkers, die zoveel mogelijk beperkt moeten worden door het verwijderen van deze bomen en struiken en eventueel het maaien of begrazen van de zaailingen. Tot slot bestaat de mogelijkheid dat in de toekomst nog meer invasieve exoten zich gaan vestigen op het landgoed, die bestreden dienen te worden. Hiervoor kan beheer nodig zijn in de vorm van kappen, verwijderen van planten, maaien, begrazen en eventueel afgraven. Er zal nooit met bestrijdingsmiddelen gewerkt worden. In het geval van invasieve fauna zal het verwijderen van dieren nodig kunnen zijn.

Hoogstamboomgaard

Er is een locatie aangewezen voor de aanleg van een hoogstamboomgaard. Hiervoor zullen oude hoogstamfruitrassen aangeplant worden. Hierbij kan gedacht worden aan soorten als appel, peer, kers, pruim en kweeper. Het beheer van hoogstamfruitbomen bestaat uit snoeien, maaien en bladblazen. Tevens zal op deze locatie een opslag gecreëerd worden voor het composteren van bladafval van het landgoed en andere spullen zoals slieten.

Primaire waterlopen

De verantwoordelijkheid voor de primaire waterlopen ligt bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. In overleg wordt de schouw van deze waterlopen uitgevoerd door PWN tegelijk met de schouw van de secundaire waterlopen. Het Hoogheemraadschap voert zelf eens in de zeven jaar de baggerwerkzaamheden uit. Zo mogelijk overleggen wij over de locatie van de te verwerken bagger.

Secundaire en tertiaire waterlopen

Elk jaar vindt hier de verplichte schouw plaats. In 2014 is er een overeenkomst gesloten met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier over de schouw en baggerwerkzaamheden. Het moment van schouwen mogen wij zelf bepalen afhankelijk van wanneer de omstandigheden dit toelaten. Voor het baggeren is overeengekomen dit te verdelen over zeven jaar. De bagger wordt zoveel mogelijk op het landgoed zelf verwerkt en mogelijk afgevoerd. De locaties die hier voor zijn aangewezen zijn de weilanden binnen het landgoed en enkele stukken bos.

Paden

Op het landgoed kan onderscheid gemaakt worden tussen verharde en onverharde paden. De oprijlaan is een verhard pad met een speciale status en dient in de huidige staat te blijven. Voor de overige verharde paden geldt dat deze opgeknapt moeten worden als de kwaliteit achteruit gaat. In de toekomst moet voor de parkeerplaats een duurzame oplossing gevonden worden om verzakking te voorkomen.

De onverharde paden op Landgoed Marquette zijn veelal toegankelijk voor publiek, met uitzondering van het pad achterom dat in de broedtijd afgesloten is. Door het natte karakter van het landgoed zijn een aantal onverharde paden een deel van het jaar slechts begaanbaar met laarzen. Hiervoor is tot op heden nog geen oplossing gevonden die past bij de stijl van het landgoed. Om de onverharde paden begaanbaar te houden worden zij zo nodig tijdens het groeiseizoen gemaaid. Een manier om de hoeveelheid bagger op de paden te verminderen is het verwijderen van blad in het najaar.

Uiteraard is de veiligheid van de paden ook erg belangrijk, dus wordt er regelmatig gecontroleerd op de aanwezigheid van dood en/of gevaarlijk hout. Dit wordt verwijderd evenals obstakels die een pad blokkeren, zoals omgewaaide bomen.

Er is een wens om het pad tussen het Steenstrapark en de parkeerplaats om te leggen door de rozentuin. Hiervoor is de plaatsing van een of twee bruggetjes nodig en dit betekent dat de dam die toegang biedt aan de achterkant van de rozentuin verwijderd gaat worden.

Kunstwerken

Om het gewenste waterbeheer uit te kunnen voeren op het landgoed zijn er verschillende kunstwerken zoals windmolens om het waterpeil op te voeren, dammen met instelbare hoogte, vaste dammen en artesische bron aanwezig. Deze kunstwerken worden onderhouden en zo nodig vervangen.

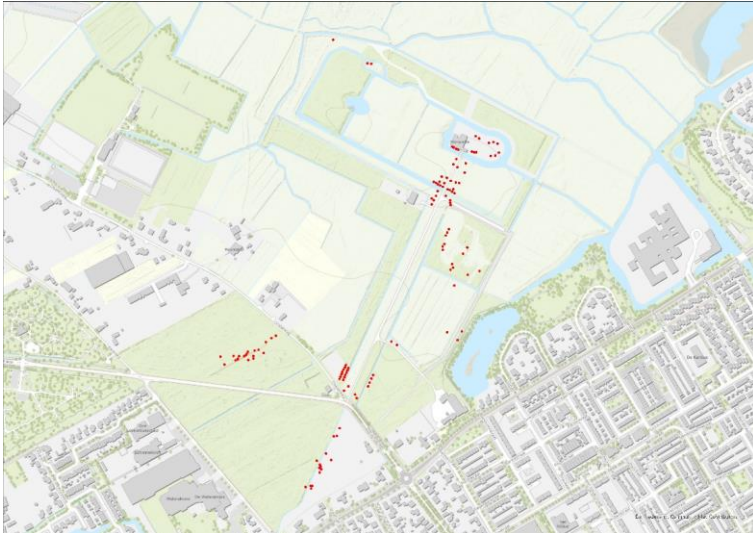
Recreatieobjecten

Op het landgoed is plaats voor de rustige wandelende recreant. Om dit te faciliteren is er informatievoorziening naast de parkeerplaats in de vorm van een bord met routeinformatie en een bord met informatie over het landgoed en de geplande activiteiten. Om de toegangsvoorwaarden te communiceren staan er bij alle ingangen en overgangen borden met de belangrijkste toegangsregels. Daarnaast staan er op een aantal plekken houten banken eventueel met vuilnisbak. Er zijn twee speelvelden aangewezen, namelijk vooraan de rozentuin en langs de boerderijlaan. Deze speelvelden worden tijdens het groeiseizoen wekelijks gemaaid en in de herfst wordt het blad verwijderd om de groei te bevorderen. Alle overige recreatievoorzieningen moeten onderhouden worden en indien nodig vervangen.

Monumentale bomen

Natuurlijk is het van groot belang voor Landgoed Marquette om de monumentale bomen op het landgoed te behouden en te onderhouden. Deze vaak oude karakteristieke bomen zijn beeldbepalend voor het landgoed. Om een duidelijk onderscheid te maken tussen deze monumentale bomen en de overige bomen op het landgoed zijn deze monumentale bomen individueel aangewezen op kaart (Figuur 4). Om de monumentale bomen op het landgoed te behouden zullen deze onderhouden worden door ze te snoeien of vrij te zetten en als hun levensduur erop zit zullen deze bomen vervangen worden. Doel is om de aangewezen monumentale bomen op te nemen in de Groene kaart van Heemskerk om zo het beheer op de rest van het landgoed te vergemakkelijken. [Zie Bijlage 'Monumentale bomen lijst' voor de lijst van waardevolle bomen, die correspondeert met de onderstaande kaart.](#)

Gewijzigde veldcode

Figuur 4: Stippenkaart van de monumentale en anderszins waardevolle bomen, op te nemen op de Groene Kaart van gemeente Heemskerk.

Naast monumentale bomen zijn er ook toekomstbomen aangewezen die nu nog geen monumentale status hebben, maar die wel belangrijk zijn voor de uitstraling van het landgoed. Deze bomen worden beheerd zoals monumentale bomen, maar hebben verder geen beschermde status.

Landschapsstructuren

Er zijn een aantal landschapsstructuren ingetekend die bepalend zijn voor het landschap. Dit gaat bijvoorbeeld om de verdeling in verschillende percelen die de gulden snede lijkt te volgen. Ook de begrenzing van het landgoed door de bospartijen vormen een kenmerkende landschapsstructuur. Deze structuren zijn al van oudsher op het landgoed geweest en zijn ook terug te vinden op oude kaarten. Het is dan ook van belang deze structuren te behouden en zo nodig in de toekomst te versterken.

Landschapselementen

Er zijn drie verschillende landschapselementen te onderscheiden op Landgoed Marquette:

- Waterpartijen
- Zichtassen
- Rijbeplanting

Deze lijnvormige elementen verdelen het landschap in verschillende compartimenten en creëren afwisseling een sfeer van beslotenheid of juist openheid. Daarnaast geven de lijnvormige elementen richting aan zowel de gang als de blik van de bezoeker. De zichtassen zijn soms nog gericht op oude elementen in het landschap zoals een kerk.

De verschillende elementen creëren voor een belangrijk deel het aanzicht van het landgoed en moeten als zodanig behouden blijven. Zo is het nodig om zichtassen en waterpartijen vrij te houden van begroeiing en overhangende takken. Het onderhoud van de verschillende rijbeplantingen is al elders in dit document beschreven.

Aangewezen monumentale elementen

De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed heeft een aantal elementen op Landgoed Marquette aangewezen als monument. Hiervoor geldt een verplichting tot instandhouding. Indien nodig zal onderhoud aan deze elementen plaatsvinden. Doel is om de komende periode in ieder geval het smeedijzeren hek en de toegangsbrug op te knappen.

Overzicht beheeringrepen

Hieronder volgt een overzicht van alle besproken beheeringrepen. Om de inpassing in het bestemmingsplan te vergemakkelijken is per ingreep bekeken of het gaat om regulier beheer of dat het gaat om grotere ingrepen zoals projecten die vergunningplichtig blijven.

PWN werkt bij bijna alle reguliere beheerswerkzaamheden met een gedragscode. Hieruit kan blijken dat het nodig is om bijvoorbeeld een vergunning aan te vragen voor de Flora- en Faunawet of boswet of ander wetgeving. In die gevallen zullen deze vergunningen aangevraagd worden voordat de werkzaamheden van start gaan. De gedragscodes worden bij PWN opgeslagen en zijn opvraagbaar voor de gemeente.

Beheergroep	Ingreep	Periode of cyclus	Regulier beheer of vergunning
Botanische weilanden	Maaïen en afvoeren Na beweiding	Juli-augustus Week na maaïen tot 1 november	RB RB
Botanische hooilanden	Maaïen en afvoeren Aanplant van soorten	Juli-oktober Indien gewenst	RB RB
Botanisch gazon	Maaïen Bladvrij maken Uitzaaien stengelloze sleutelbloem Aanplant van soorten	Vanaf half juni November Indien nodig Indien gewenst	RB RB RB RB
Gazon	Maaïen Bemesting Bladvrij maken	Maart-oktober Indien nodig Najaar	RB RB RB
Kruidachtige ruigtes	Maaïen/klepelen en afvoeren Aanplant van soorten	Locatieafhankelijk Indien gewenst	RB RB
Weidevogelweilanden	Ruige stalmest uitrijden Vossenraster plaatsen Verhogen waterstand Beweiding Maaïen Schouw Wallen frezen	Februari-maart Half februari 1 september tot 1 juli 1 april-1 november Half juni-half augustus Half juni-eind augustus Half juni-eind augustus	RB RB RB RB RB RB RB
Waterberging	Verhoogt waterstand Maaïen Overige werkzaamheden	1 maart- 1 juni Half juni-half augustus 1 september- 1 december	RB RB RB
Essenhakhout	Afzetten van de uitlopers	Cyclus van 3 tot 6 jaar	RB
Stinzenflora	Snoei Verwijderen van bomen Bemesten met stalmest of bladaarde Bewerken van de bodem Bekalken van de bodem Maaïen en zo nodig afvoeren Aanplant van soorten	Indien nodig Indien nodig Indien nodig Indien nodig Indien nodig Locatieafhankelijk Indien gewenst	RB RB RB RB RB RB RB
Heesterborders	Snoei van heesters	Cyclus van 1-5 jaar	RB

	Zomersnoei Jong opschot verwijderen Kroonsnoei of dunnen in de kroonlaag	Zomer Indien nodig Indien nodig	RB RB RB
Weiland (begrazingen pacht)	Begrazing met vee Bemesting met ruige stalmest		RB RB
Tuin (pacht)	Grondbewerking Planten en zaaien Oogsten Snoeien	Indien gewenst Indien gewenst Indien gewenst Indien gewenst	RB RB RB RB
Lanen	Begeleidingssnoei van de kroon Opkronen van jonge laanbomen VTA-controle Dood hout verwijderen	Jaarlijks Jaarlijks Jaarlijks Cyclus van 3 jaar	RB RB RB RB
Rozentuin	Kappen en/of dunnen Maaien Aanplant van bomen en planten Bladvrij maken Snoeien Baggeren	Indien nodig Vanaf juni wekelijks Indien nodig Jaarlijks in november Jaarlijks in zomer en winter Cyclus van 1-3 jaar in sep- nov	RB RB RB RB RB RB
Knotwilgen	Knotten Bijplanten van knotwilgen	Cyclus van 1 tot 3 jaar Indien nodig	RB RB
Extensief beheerd bos	Verwijderen van onderstandige bomen Omgevallen bomen verwijderen Aanplant van stinzenplanten of kruidachtige ruigtesoorten	Cyclus van 5 tot 10 jaar Indien nodig Indien gewenst	RB RB RB
Intensief beheerd bos	Kappen of dunnen Snoeien Maaien Aanplanten van bomen of planten Verplaatsen van grond	Indien nodig Indien nodig Indien nodig Indien gewenst Indien nodig	RB RB RB RB RB
Recreatieterrein	Maaien Machinaal vegen parkeerplaats	Indien nodig Minimaal jaarlijks	RB RB
Exoten	Maaien Japanse duizendknoop Bamboe verwijderen	Tijdens het groeiseizoen tweewekelijks Indien nodig Indien gewenst	RB RB RB

	Verwijderen en nabehoor van Amerikaanse vogelkers Bestrijding van nieuwe invasieve exoten d.m.v. kappen, verwijderen van planten en/of dieren, maaien, begrazen of afgraven	Indien nodig	RB
Hoogstamboomgaard	Aanleg boomgaard Snoei Maaien Bladvrij maken Composteren bladafval	Eenmalig Jaarlijks Groeiseizoen November Jaarrond	VP RB RB RB RB
Primaire waterlopen	Schouw Baggeren door HHNK	Jaarlijks Cyclus van 7 jaar	RB RB
Secundaire en tertiaire waterlopen	Schouw Baggeren	Jaarlijks Verspreid over 7 jaar	RB RB
Paden	Maaien Verwijderen van obstakels Verwijderen gevaarlijk hout Bladvrij maken	Groeiseizoen Indien nodig Indien nodig November	RB RB RB RB
Kunstwerken	Onderhoud Vervangen	Indien nodig Indien nodig	RB VP
Recreatieobjecten	Maaien speelvelden Bladvrij maken speelvelden Onderhoud Vervangen	Groeiseizoen November Indien nodig Indien nodig	RB RB RB RB
Monumentale bomen	Snoei Nieuwe bomen kandelaberen Vervanging	Indien nodig Indien nodig en gewenst Indien nodig	RB VP VP
Landschapsstructuren	-	-	-
Landschapselementen	Vrijhouden zichtassen Vrijhouden waterpartijen	Indien nodig Indien nodig	RB RB
Aangewezen monumentale elementen	Onderhoud	Indien nodig	VP

Bijlage: kaarten van de beheergroepen

In de bijlage zijn de kaarten toegevoegd van de meeste beheergroepen:

- Botanische weilanden
- Botanische hooilanden
- Botanisch gazon
- Gazon
- Kruidachtige ruigtes
- Weilanden voor weidevogels
- Waterberging
- Essenhakhout
- Stinzenflora
- Heesterborders
- Weiland (begrazing en pacht)
- Tuin (pacht)
- Lanen
- Rozentuin
- Knotwilgen
- Extensief beheerd bos
- Intensief beheerd bos
- Recreatieterrein
- Hoogstamboomgaard
- Waterlopen
- Paden
- Kunstwerken
- Recreatieobjecten
- Monumentale bomen lijst
- Monumentale bomen stip
- Monumentale bomen vlak
- Landschapsstructuren
- Landschapselementen
- Aangewezen monumentale elementen
- Waardekaart verdeelt in zones